

ДО 15-РІЧЧЯ ЗАСНУВАННЯ ІНСТИТУТУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ І ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ НАПН УКРАЇНИ

Яцишин А.В.

Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України

Анотація. У публікації коротко описано створення та функціонування Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України. Розкрито основні напрями діяльності Інституту, зокрема: науково-дослідний, науково-експериментальний, проектно-технологічний, науково-координаційний, науково-методичний та освітній, міжнародний, видавничий. Описано структуру Інституту. Зазначено кількість виконаних науково-дослідних робіт (понад 22). Згадано про ініціативу створення нової спеціальності 13.00.10 – інформаційні технології в освіті. Доведено важливе значення Інституту для інформатизації освіти України.

Ключові слова: Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, інформаційно-комунікаційні технології в освіті.

TO THE 15TH ANNIVERSARY FOUNDING OF THE INSTITUTE OF THE INSTITUTE OF INFORMATION TECHNOLOGIES AND LEARNING TOOLS OF NAPS OF UKRAINE

Iathishin A.

Institute of Information Technologies and Learning Tools of NAPS of Ukraine

Abstract. This publication describes the history of the Institute of Information Technologies and Learning Tools of NAPS of Ukraine. The main activities of the Institute are: research, scientific, experimental, project and technological, research and coordination, scientific and educational, international, publishing. In the Institute operates six departments. Specified number of completed research projects (more than 22). Tells the story of the creation of a new specialty 13.00.10 - information technology in education. Stresses the importance of the Institute for the computerization of education in Ukraine.

Keywords: Institute of Information Technologies and Learning Tools of NAPS of Ukraine, information and communication technologies in education.

Вступ. Проникнення ІКТ у навчальний процес створює передумови для кардинального оновлення як змістово-цільових, так і технологічних сторін навчання, що проявляється у суттєвому збагаченні системи дидактичних прийомів, засобів навчання і на цій основі формуванні нетрадиційних педагогічних технологій, заснованих на використанні комп'ютерів [0]. Інформатизація освіти спричинила суттєві зміни у системі навчання, виховання й освіти, зокрема, у змісті освіти, методах, засобах та технологіях навчання і виховання. Тому, виникла необхідність у створенні в структурі Національної академії педагогічних наук України Інституту засобів навчання.

Створення і розвиток Інституту були зумовлені необхідністю реалізації нових завдань, що стоять перед освітою України, перед НАПН України і вимагають формування якісно нового навчального середовища, яке б відповідало сучасним освітнім потребам людини, стану і перспективним тенденціям науково-технологічного та соціально-культурного розвитку суспільства, новітнім досягненням психолого-педагогічної науки та освітньої практики в Україні та світі [0].

Мета роботи. Висвітлення досвіду роботи Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України протягом 1999-2013 рр.

Основна частина. Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України у 1999 р. було створено Інститут засобів навчання АПН України. Щойно створений Інститут займався дослідженням проблеми створення і використання сучасних технічних засобів навчання. Пізніше, з розвитком інформатизації освіти та необхідністю формування інтегрованого комп'ютерно орієнтованого навчального середовища виникла потреба в поглибленні досліджень. Набутий досвід та актуальність наукової тематики, що виконувалась

працівниками Інституту, спонукали до зміни назви установи. З 2008 р. його було перейменовано в Інститут інформаційних технологій і засобів навчання АПН України.

Головною метою діяльності Інститут є проведення фундаментальних і прикладних досліджень щодо розв'язання актуальних теоретико-методологічних і науково-методичних проблем створення, упровадження та ефективного застосування в освітній практиці програмних і технічних засобів навчання та ІКТ.

Функціонування Інституту здійснюється за такими напрямками: 1) *науково-дослідний*: розробка наукових проблем та проведення експериментальних досліджень щодо створення, розвитку і застосування в навчально-виховному процесі навчальних закладів України різних рівнів акредитації новітніх засобів навчання з різних дисциплін; інформаційних технологій навчання, комп'ютерних програм навчального призначення, Інтернет-сайтів, Інтернет-порталів, комп'ютерно орієнтованих навчально-методичних комплексів, інших електронних засобів і ресурсів; Інтернет орієнтованих баз і банків даних науково-педагогічної інформації; автоматизованих систем формування і підтримування в актуальному і безпечному стані електронних навчальних і наукових ресурсів єдиного інформаційного освітнього простору; систем електронного дистанційного навчання, комп'ютерно орієнтованого навчального середовища, у тому числі, для систем відкритої освіти та систем електронного дистанційного навчання; автоматизованих систем тестового оцінювання впливу новітніх засобів навчання та ІКТ на результати навчальної діяльності; автоматизованих систем наукових досліджень; 2) *науково-експериментальний*: створення мережі наукових центрів, спільних лабораторій, експериментальних майданчиків, пілотних навчальних закладів з проблематики Інституту; 3) *проектно-технологічний*: розробка технічних умов, стандартів, науково-методичного забезпечення застосування й сертифікації засобів навчання, їх комплектів і комплексів та супровід їх промислового випуску; 4) *науково-координаційний*: здійснення координації науково-дослідної, проектної і виробничої діяльності навчальних закладів, наукових установ і виробничих підприємств щодо створення і застосування в освітній практиці засобів навчання та ІКТ; 5) *науково-методичний та освітній*: вивчення, узагальнення і поширення передового вітчизняного і зарубіжного досвіду з тематики Інституту; надання допомоги навчальним закладам, науковим установам і виробничим підприємствам з питань впровадження в навчально-виховний процес засобів навчання, ІКТ, електронних дистанційних технологій навчання і освіти; підвищення кваліфікації та стажування наукових і науково-педагогічних кадрів з напрямів, що досліджуються в Інституті; підготовка та атестація науково-педагогічних і наукових кадрів вищої кваліфікації через докторантуру, аспірантуру, спеціалізовану вчену раду; 6) *міжнародний*: співпраця з навчальними закладами, науковими установам і виробничими підприємствами зарубіжних країн, які досліджують і розв'язують споріднені проблеми; проведення спільних досліджень, виконання спільних програм та проектів; 7) *видавничий*: з метою висвітлення результатів фундаментальних і прикладних наукових досліджень та їх впровадження в освітню практику функціонують: електронне наукове фахове видання «Інформаційні технології і засоби навчання» на міжнародній сучасній видавничій платформі Open Journal Systems (<http://journal.iitta.gov.ua>); науково-методичний журнал «Комп'ютер у школі та сім'ї» (<http://csf.vashpartner.com>); збірник наукових праць «Інформаційні технології в освіті» (<http://ite.ksu.ks.ua>).

Поставлені перед Інститутом завдання виконують співробітники 6 наукових відділів: 1) відділ інформатизації навчально-виховних закладів; 2) відділ електронних інформаційних ресурсів і мережних технологій; 3) відділ дослідження і проектування навчального середовища; 4) відділ лабораторних комплексів засобів навчання; 5) інформаційно-аналітичний відділ педагогічних інновацій; 6) відділ комп'ютерно орієнтованих систем навчання і досліджень.

До колективу науковців Інституту входять фахівці різних галузей знань: технічних, фізико-математичних, педагогічних, психологічних, оскільки таке поєднання спеціалістів забезпечує проведення системних досліджень, виконання науково-дослідних робіт на

сучасному високому професійному рівні з використанням широкої теоретико-методологічної бази і залученням інструментів дослідження з різних розділів знань [0]. На сьогодні, в Інституті працюють 11 докторів, 25 кандидатів наук, зокрема видатні вчені – Б.Ю. Биков, А.М. Гуржій, М.І. Жалдак, В.В. Олійник – дійсні члени НАПН України.

Співробітниками Інституту виконуються Державні програми, а саме: Державна цільова програма впровадження у навчально-виховний процес навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій «Сто відсотків» на період до 2015 року, Державна цільова соціальна програма підвищення якості шкільної природничо-математичної освіти на період до 2015 року, Програма спільної діяльності МОН України та НАПН України, Комплексна програма забезпечення загальноосвітніх, професійно-технічних і вищих навчальних закладів сучасними технічними засобами навчання з природничо-математичних дисциплін, Державна програма «Інформаційні та комунікаційні технології в освіті» та інше, зокрема, Національний проект «Відкритий світ» тощо.

Результати виконаних, за цей час, понад 22 науково-дослідних робіт впроваджено в освітню практику, а саме матеріали (посібники, монографії, методичні рекомендації тощо) щодо науково-методичного забезпечення процесів інформатизації і комп'ютеризації освіти, створення новітніх засобів навчання з різних предметів для навчальних закладів різних типів. Співробітниками Інституту з 2000 р. створені та підтримуються електронні освітні ресурси (сайти, портали, дистанційні курси та ін.).

Експериментальна діяльність працівниками Інституту здійснюється на базі середніх загальноосвітніх шкіл, позашкільних закладів, професійно-технічних училищ, спільних лабораторій з інститутами та університетами міст і областей України.

Підготовка та атестація науково-педагогічних і наукових кадрів вищої кваліфікації в Інституті здійснюється за нової спеціальності 13.00.10 – інформаційно-комунікаційні технології в освіті. Ініціаторами створення цієї спеціальності були працівники Інституту та інші науковці, які у 2009 підготували паспорт нової спеціальності. А з 2010 р. розпочалася підготовка аспірантів за цією спеціальністю вперше в Інституті. І вже у 2011 р. відбувся захист першої на Україні кандидатської дисертації за новою спеціальністю у спеціалізованій вченій раді Інституту.

Також, колектив Інституту ставав неодноразово лауреатом щорічних конкурсів Виставок-презентацій «Інноваційні технології навчання», «Інноватика в освіті України» та «Сучасні навчальні заклади» і нагороджений дипломами, медалями. Наукові розробки працівників Інституту відзначені преміями Національної академії педагогічних наук України.

Висновки. Отже, Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України у 2014 р. виповнюється 15 років. За цей Інститут довів свою важливість та впливовість на розвиток інформатизації освіти України.

Список використаних джерел

1. Биков В.Ю. Інституту інформаційних технологій і засобів навчання АПН України – 10 років / В.Ю. Биков // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2010. – №1 (15). – Режим доступу до журналу: <http://journal.iitta.gov.ua>.

2. Биков В.Ю. Проблеми і цілі інформатизації освіти України / В.Ю. Биков // Освіта в інформаційному суспільстві: до 25-річчя шкільної інформатики: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., (Київ, 13–14 трав. 2010 р.) / М-во освіти і науки України, Ін-т інформ. тех. і засобів навч. НАПН України. – К.: Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. – С. 13-19.

3. Веб-сайт Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ime.edu-ua.net/index.html> – дата доступу 10.03.2014.